

Zo'n oude gevelsteen als deze, waarschijnlijk zo rond 1650, in een moderne gevel zie je niet vaak. Dat is natuurlijk niet zomaar gekomen. Eerst zat zij hier in het afgebroken pand op de hoek van de Nieuwe Spaarnwouderstraat. Toen de sloop van dat pand bekend werd, heeft iemand de eigenaresse van de gevelsteen op het hart gedrukt om heel zuinig te zijn op deze bijzondere steen. Zij heeft daar gelukkig goed naar geluisterd en de Stichting Geveltekens Vereniging Haarlem (SGVH) het eerste recht gegeven op koop van de steen. Voor de SGVH heel fijn, want er waren meer liefhebbers. Voor de steen vroeg de eigenaresse een fors bedrag. De SGVH heeft alle zeilen bijgezet om geld bijeen te krijgen om de steen te kopen. Tijdens de Open Monumentedagen in 2003 werd de steen ook

tentoongesteld en dankzij bijdragen van bezoekers en giften van diverse Haarlemse Stichtingen en Fondsen kwam het geld voor deze bijzondere steen stukje bij beetje bij elkaar. De aannemer van de nieuwbouw heeft de kosten van de herplaatsing voor haar rekening genomen.

Na de koop is kleuronderzoek gedaan. Daaruit kwam naar voren dat er in de loop van de eeuwen wel zeven lagen verf op de steen zijn gekomen. Op basis van een kleurenadvies heeft Tobias Snoep de restauratie van de steen ter hand genomen. Hierdoor zijn met name de gezichtsuitdrukkingen van de vier figuren veel beter zichtbaar geworden en is de tekst weer leesbaar.

Er staat heel veel op de steen, die "De Dodendans" heet. Het lijkt wel op een poppenkastvoorstelling, maar bij nader inzien is dat het zeker niet. In de opgenomen figuren kun je hun functie herkennen aan de kleding en de attributen. Van links naar rechts is dat met de staf, mijter en kazuïvel: de paus. Dan met zwaard, kroon en hermelijnen mantel: de koning. Vervolgens in eenvoudige kleding en een schop in zijn hand: de landman. Rechts wordt er afgesloten met een skelet, een zeis in de hand: de dood. Bovenin geeft de tekst aan wat ze voor de mensheid betekenen:

ICK BIDT VOOR U, ICK VECHT VOOR U, ICK VOEDE U – ICK STRYCKE U – ALGAR GHELYCKE.

Onder de voorstelling staat de moraal van de voorstelling:

WIE KANT MAKEN DAT NIEMAN ZAL LAKEN.

Vrij vertaald houdt deze in: "Niemand ontsnapt aan de dood, ongeacht wie men is of wat men doet".

De naam van de steen "De Dodendans" brengt bij het bekijken toch wel een vraag mee; er wordt namelijk helemaal niet gedanst! Het is meer een samenspraak van de drie standen en een afwachtinge dood. Toch is de steen al heel lang bekend als "De Dodendans" net als de gelijknamige gravenportretten in het stadhuis, waarop ook niet wordt gedanst.

Meer bijzonderheden zijn te vinden in het boek "Gevelstenen van Haarlem" geschreven door Peter van Graafeiland en Theo Bottelier. Peter van Graafeiland is bezig een vernieuwde versie voor te bereiden.

Bron: Nieuwsbrief 2003-4 Historische Vereniging Haarlem

Stichting Geveltekens Vereniging Haarlem - Lange Herenest 34 - hoek Nieuwe Spaarnwouderstraat - De Dodendans vs2 - dd 20220601 - MS